

Nr 25*Utlåtande i anledning av väckta motioner angående skyldighet för fastighetsägare att deltaga i kostnad för enskild väg.*

Tredje lagutskottet har behandlat två i riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner, nr 72 i första kammaren av herr Nilsson, *Ferdinand*, och nr 98 i andra kammaren av herr Persson i Heden *m. fl.*

I motionerna, som är likalydande, hemställs »att 2 kap. 9 § andra stycket av lagen 3 sept. 1939 måtte erhålla nedan angivna ändrade lydelse:

»Kan — — — under de sist förflutna tio åren — — — vägbyggnadsarbeten».

Till stöd för yrkandet framhåller motionärerna att en femårsperiod för en fastighet inte är någon lång tidsrymd. En ägare av en fastighet som från början av någon anledning icke bedömde det lämpligt att ansluta fastigheten till vägföretaget kan några år därefter, om han dröjer femårsperioden ut, slippa kostnader som annars skulle ha bedömts skäliga. Vore perioden något längre skulle rimligtvis nyttan av anslutningen utan ytterligare dröjsmål framstå som påtagligare. Rättvisa och skälighet skulle därigenom också bättre tillgodoses. En lagändring som utbytte femårsperioden mot en tioårsperiod vore därför enligt motionärerna ändamålsenlig.

Över motionerna har utskottet på sätt föreskrives i § 46 riksdagsordningen inhämtat yttrande från lantmäteristyrelsen. På begäran av utskottet har yttranden därjämte avgivits av Svenska stadsförbundet, Svenska kommunförbundet och Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF).

Beträffande motionernas fullständiga innehåll hänvisas till motionen II: 98.

Gällande rätt m. m.

Enligt de inledande bestämmelserna i *lagen om enskilda vägar* (EVL) är lagen tillämplig å såväl stad som landsbygd men äger i allmänhet ej tillämpning å område, för vilket stadsplan fastställts.

Lagen upptar regler om vilka anordningar som är att anse såsom hörande till väg samt om innebörden av begreppet väghållning, byggande av väg, vägunderhåll och vinterväghållning (2 och 3 §§).

Väghållningsskyldigheten åvilar de fastigheter, för vilka vägen är till nytta, och skall för varje fastighet fullgöras av fastighetens ägare eller i vissa särskilt angivna fall av dess innehavare (1 och 5 §§).

Bland bestämmelserna om enskilda vägar i allmänhet (2 kap.) märks främst regler om skyldighet att upplåta mark till väg och att deltaga i företag för enskild väghållning. Fastighetsägare är pliktig att mot ersättning

1 — Bihang till riksdagens protokoll 1967. 9 saml. 3 avd. Nr 25

upplåta mark till begagnande såsom väg för annan fastighet, om vägen är av synnerligen vikt för dennas ändamålsenliga brukande och ej länder till märkligt men för den fastighet, över vilken vägen skall framgå (6 §). Under liknande villkor föreligger skyldighet att upplåta befintlig väg till begagnande för annan fastighet (7 §). Fastighets rätt att begagna väg kan begränsas till tiden eller annorledes (8 §). Ägare av fastighet kan förpliktas tāla, att å fastigheten tas sand, grus, jord eller sten till väg, att vid vägen växande träd eller buskar borthugges eller kvistas eller att snöskärm uppsätts å fastigheten (13 §), varjämte förbud i vissa fall kan meddelas mot bi-behållande eller uppsättande av grind eller led å vägen (14 §). Fastighetsägaren är även i dessa fall berättigad till ersättning av väghållaren. Om väg, som någon vill bygga för sin fastighet, kommer att bli av synnerlig vikt även för brukandet av annan fastighet, är den sistnämnda fastighetens ägare pliktig att delta i byggandet. Även vägunderhåll och vinterväghållning utgör ett gemensamt åliggande för ägaren av de fastigheter, som har nytta av vägen den tid marken är bar resp. vintertid (10 §). Arbetet med vägbyggnad, vägunderhåll och vinterväghållning skall utföras antingen gemensamt efter andelstal eller efter vägdelning (12 §). Väghållningsbördan skall, då flera väghållningsskyldiga finnes, fördelas mellan dem med hänsyn till den omfattning, vari de beräknas komma att begagna vägen, dock att ej å någon fastighet må läggas större andel än som svarar mot dess nytta av vägen (11 §).

I 2 kap. 9 § andra och tredje stycket stadgas bl. a. följande.

Kan i fall då enligt 7 § upplåtes rätt att för fastighet begagna väg som farväg upplåtelsen anses medföra att arbete som under de sist förflutna fem åren, räknat från det fråga om upplåtelsen väcktes, nedlagts å vägens anläggning, omläggning eller förbättring blivit till synnerlig nytta för fastigheten, och varder på sätt nedan i detta kapitel sägs skyldighet att med viss andel delta i vägens underhåll lagd å fastigheten, må där särskild anledning därtill förekommer tillika kunna å fastigheten läggas skyldighet att ersätta skäligh del av värdet av det sålunda utförda vägbyggnadsarbetet.

Varder fastighet, för vilken enligt 7 § upplåtes rätt att begagna väg såsom farväg, icke förpliktad att med viss andel delta i väghållningen, åligger fastigheten skyldighet att utgiva ersättning för den slitning av vägbanan, som beräknas uppkomma genom vägens begagnande för fastigheten.

Angående innebörden av sistnämnda bestämmelse anförde 1935 års vägsakkunniga:

Stadgandet i andra stycket är avsett att komma i tillämpning huvudsakligen i fall, då vägen någorlunda nyligen anlagts, omlagts eller förbättrats av den eller de egendommar, densamma alltjämt tillhör, samt det berott på en tillfällighet eller mer eller mindre ohemult förfarande från vederbörandes sida, att han ej redan från början blivit skyldig delta i kostnaderna för detta vägbyggnadsföretag. (SOU 1938: 23, s. 134).

Redan i samband med remissbehandlingen av de vägsakkunnigas förslag ifrågasattes om inte ifrågavarande tidsperiod borde utgå eller ändras så att tiden förlängdes. Departementschefen anförde häremot följande:

Emellertid må erinras att den ifrågavarande bestämmelsen om retroaktiv bidragsskyldighet är avsedd huvudsakligen för de fall då någon, som redan vid tiden för vägbyggnadsföretaget ägde ett så betydande och så aktuellt intresse av företaget, att han rätteligen redan då enligt de allmänna reglerna varit pliktig att deltaga i kostnaderna för detsamma, på grund av en ren tillfällighet eller mer eller mindre illojalt förfarande från hans sida undgått att förklaras skyldig bidra till dessa kostnader. Har efter fullbordandet av det ifrågavarande anläggnings-, omlägnings- eller förbättringsarbetet mer än 5 år förflutit utan att företagets höggradiga betydelse för honom trätt i dagen, torde det knappast kunna vara fråga om ett fall av nyssnämnt slag. Efter längre tids förlopp blir ock skälighetsprövningen osäkrare. (Prop. 1939: 250, s. 123).

I sammanhanget må också nämnas *lagen om vissa gemensamhetsanläggningar*. Denna lag har till syfte att reglera frågor om samverkan mellan fastigheter för utförande, underhåll och drift av anläggningar som är av stadigvarande betydelse för fastigheterna. Som exempel anges i lagen bl. a. parkeringsanläggningar, förbindelseleder, lekplatser och värmeanläggningar. Förbindelseleder har medtagits för att tillgodose ett enskilt trafikbehov av begränsad omfattning (prop. 1966: 128, s. 120). Enligt vissa tvångsrättsliga regler i lagen skall fastighet inom stadsplan eller byggnadsplan deltaga i anläggningen under vissa förutsättningar. Behövt utrymme för gemensamhetsanläggningen kan dock i enlighet med närmare föreskrifter ianspråk tas även utanför detaljplaneområde.

Offentlig utredning

1960 års vägsakkunniga har till uppgift att verkställa en översyn av väglagstiftningen. Enligt direktiven (riksdagsberättelsen 1961 s. 100) omfattar behovet av reformer på väglagstiftningens område främst lagen om allmänna vägar och EVL samt författningar i anslutning till dessa lagar. Enligt inhämtad uppgift från de sakkunniga avses slutbetänkande framläggas i år. I betänkandet kommer endast att behandlas sådana frågor i EVL som har samband med lagen om allmänna vägar.

Remissyttrandena

Svenska kommunförbundet och *RLF* uppger sig ej ha någon erinran mot den av motionärerna föreslagna lagändringen. *Lantmäteristyrelsen* och *Svenska stadsförbundet* anser att frågan bör närmare överses i samband med en översyn av EVL.

Lantmäteristyrelsen behandlar i sitt remissyttrande inledningsvis frågan om en översyn av EVL och anför härom följande.

Lagen har sedan sin tillkomst gjorts till föremål för ändring två gånger, 1947 och 1954, men i så begränsad omfattning att den alltjämt gäller i sina ursprungliga huvuddrag. Den senaste tidens utveckling har bl. a. medfört att förhållandena på vägväsendets område efter hand omgestaltats. Lagen,
1* — *Bihang till riksdagens protokoll 1967. 9 saml. 3 avd. Nr 25*

som till sin principiella uppbyggnad fortfarande torde få anses fylla tidens krav, har därvid i fråga om utformningen av detaljreglerna kommit att framstå som i viss mån föråldrad.

Lantmäteristyrelsen har vid sin befattning med dessa frågor — som remissorgan och i styrelsens ledande och rådgivande verksamhet — upprepade gånger kommit i kontakt med ett flertal väghållningsfrågor, vilkas nuvarande reglering vid lagtillämpningen ger anledning överväga lagändring. De erfarenheter som i detta sammanhang vunnits och som bl. a. inkluderar den av motionärerna väckta frågan har sammanfattats i en inom lantmäteristyrelsen tidigare upprättad promemoria.

Med hänsyn till bl. a. frågornas inbördes sammanhang synes enligt lantmäteristyrelsen en revidering böra ske genom en allmän översyn av EVL.

I den nämnda promemorian anför lantmäteristyrelsen bl. a. följande.

Utvecklingen inom de områden, där EVL är tillämplig, är mycket snabb. Den leder bl. a. till att de förhållanden, som förelegat vid tidpunkten för en förrättning, snart nog kan bli inaktuella. Ändringarna kan bl. a. bestå i att nya fastigheter bildas som utnyttjar vägen, fastigheter upphör, fastighetsindelningen ändras genom omreglering, markens användning ändras, tidigare bebyggelse upphör eller ändrar karaktär samt vissa delar av vägsystemet upphör att trafikeras. De utvägar som EVL i sådana fall anvisar för beaktande av sådana ändrade förhållanden är olika vid tillämpning av lagens 2 och 3 kapitel. Särskilt vid tillämpning av 2 kap. föreligger svårigheter att ernå anslutning till utvecklingen. Starka skäl synes nu föreligga att undanröja dessa brister i EVL. Olika möjligheter torde därvid stå till buds. Som exempel kan nämnas ett sammanförande eller närmande till varandra av instituten vägsamfällighet och vägförening (jfr nedan) samt att vägsamfällighetens styrelse eller delägare tillägges ökad beslutskompetens vid hänstagande till sådana ändrade förhållanden.

Gränsen mellan de fall, då lagens 2 och 3 kap. skall tillämpas, blir, på grund av utvecklingen på bebyggelsens område och inte minst genom fritidsbebyggelsens utbredning, i praktiken allt svårare att dra. Också av detta skäl kan en överarbetning av 2 och 3 kap. vara motiverad. Om en så långtgående reform som ett sammanförande av instituten ej befinnes lämplig, synes böra övervägas en smidigare gränsdragning mellan kapitlens tillämpningsområden. Vid ansökan om förrättning saknar ofta såväl sökande som länsstyrelsen tillräcklig kännedom om förhållandena för att kunna bedöma lämpligaste förrättningsform. Om därvid förordnandet kunde ges sådan avfattning, att ändamålsenlig förvaltningsform kunde väljas under förrättningen skulle vissa olägenheter som följer av den nuvarande ordningen vara undanröjda.

Frågor med speciell anknytning till 1 kap.

2 §. Frågan om att till väg hänföra också last- och upplagsplatser för virke har länge varit aktuell (jfr bl. a. 1955 års skogsvårdsutrednings betänkande Skogsbrukets vägfrågor). En ändring i denna riktning är synnerligen angelägen. Ett liknande problem, som aktualiserats i samband med exploatering av området för fritidsbebyggelse, gäller tillgodoseende av behovet av parkeringsplatser.

3 §. I vissa sammanhang har ifrågasatts en sådan ändring av denna paragraf att till vinterväghållning skulle räknas också sandning av kör- och gångbana (se härom bl. a. Bexelius-Körlof: Väglagarna, s. 175). Det torde nu böra övervägas att göra en sådan ändring.

4 §. Vid exempelvis planläggning enl. byggnadslagen, förrättning enligt fastighetsbildningslagstiftningen och byggande av väg enligt lagen om allmänna vägar spelar lämplighetskraven och allmänintressena i regel en betydligt mera framträdande roll än vad fallet är vid förrättning enligt EVL. I huvudsak betraktas sålunda de enskilda vägarna som en angelägenhet för väghållarna, som dessa har rätt att med uteslutande av andra besluta om. Genom utvecklingen med alltmer ökande extern trafik och allt större ekonomiskt stöd från det allmänna finns emellertid motiv för att i EVL intaga krav på planmässighet och att allmänintresset skall beaktas.

Frågor med speciell anknytning till 2 kap.

6 §. Stundom kan ett ifrågasatt byggande av allmän väg i hög grad påverkas av hur den enskilda väghållningen organiseras (§§ 31 a, 31 b, 31 c lagen om allmänna vägar). Om betydande allmänna intressen därvid föreligger kan anledning finnas att godtaga att mark upplåtes för väg även om detta skulle förorsaka märkligt men för fastighet. I det sammanhanget aktualiseras också frågan om möjligheter i visst fall till inlösen av mark.

9 §. I vissa sammanhang har anförts att behov föreligger att kunna utsträcka 5-årsperioden enligt andra stycket. I skrivelse den 7 juni 1958 från domänstyrelsen till Skogsbrukets Transportutredning, Centralkommittén, har sålunda bl. a. anförts följande:

»Enligt 9 §, 2:a stycket, begränsas skyldigheten att deltaga i anläggning, omläggning eller förbättring av befintlig väg vid upplåtelse av rätt att beagagna densamma till sådana kostnader, som nedlagts under de sist förflutna fem åren. Enligt styrelsens uppfattning leder denna bestämmelse under vissa förhållanden till orimligheter, vilket exempelvis belyses av att lån ur skogsväglånefonden beviljas med 20 års amorteringstid.»

Utredning härom synes böra övervägas.

Behov föreligger ibland att kunna besluta om slitageavgift enligt tredje stycket också för fastighet som har andel i vägen. Detta kan särskilt vara fallet, då på fastighet förutom viss mera stadigvarande verksamhet bedrivs mera tillfällig sådan, ex.vis grustäkt. Det bör också övervägas att införa möjlighet till indexreglering av avgiften för att denna skall kunna anpassas till penningvärdets förändringar samt användning av andra debiteringssätt än i lagen angivna.

11 §. Under senare tid har vid byggande av skogsvägar frågan uppkommit om kostnadsfördelning efter de deltagande fastigheternas båtnad av företaget. Detta återspeglas bl. a. i en promemoria av den 24 september 1962 som utarbetats inom lantmäteristyrelsen av en arbetsgrupp med representanter bl. a. också från skogsägareorganisationerna. Om en revision av EVL göres bör övervägas en sådan ändring att båtnadsprincipen kommer till klarare uttryck.

15 §. Ibland torde förrättning vara av sådan natur, att sammanträde lämpligen kan hållas på förrättningsmannens tjänsterum. Viss möjlighet härtill föreligger vid förrättning enligt jorddelningslagen och kommer i än högre grad att föreligga när ny fastighetsbildningslag blir gällande. Föreskrifter om förrättning »på stället» synes därför böra ändras.

25 §. I fråga om formerna för kungörelse om förrättning och kallelse av sakägare bör övervägas införande av samma regler som gäller vid fastighetsbildning. I avvaktan på statsmakternas beslut angående ny fastighetsbildningslag torde emellertid ändring nu icke böra göras.

33 §. I mera komplicerade fall föreligger ibland behov av att kunna meddela delbeslut som vinner laga kraft eller att hänskjuta vissa frågor — ex-

empelvis avseende kostnadsfördelning eller ersättningar — till avgörande vid särskild förrättning. Införande av möjlighet härtill bör övervägas.

Det synes ej vara helt klart om möjlighet nu föreligger att meddela beslut om byggande av väg under visst villkor, ex.vis att statsbidrag kommer att beviljas. Samordningen mellan sådant beslut och beslut om statsbidrag eller kommunalt bidrag synes böra utredas och om så befinner lämpligt leda till reglering i lagen.

På grund av bl. a. den tekniska utvecklingen i fråga om maskiner för vägunderhåll har behov uppkommit att kunna sammanföra äldre mindre samfälligheter till större enheter. Frågan har behandlats i 1955 års skogsbruksutrednings betänkande Skogsbrukets vägfrågor, kap. 6. Under senare år har åtminstone i något fall äldre mindre samfälligheter sammanförts till ny vägsamfällighet genom förrättning (Delsbo i Gävleborgs län, 7 äldre vägsamfälligheter, 13 vägar med en sammanlagd längd av ca 10,5 mil, ca 19 000 ha skogsmark, ca 1 500 sakägare, se närmare härom tidskriften Skogsägaren nr 5 1964). Möjligheterna till sådant sammanförande synes böra ökas genom ändrade lagregler härom.

50—64 §§. Avsnittet rörande vägsamfällighet synes böra överses mot bakgrunden av ny väntad lagstiftning på jämförbara områden (lagen om gemensamhetsanläggningar och jordabalken).

67 §. Bestämmelserna synes böra överses och om möjligt ändras i den riktningen, att resultatet blir bestående längre tid.

Frågor med speciell anknytning till 3 kap.

Möjligheter synes böra införas att besluta om ersättningar också vid förrättning enl. 3 kap.

71 §. Vägforenings skyldigheter betr. skötsel av allmän plats enligt fastställd byggnadsplan synes klarare böra angivas i lagen.

76 §. Lämpligheten och möjligheten av att skilja på andel i byggande och underhåll synes böra utredas.

Ett uttalande att viss huvudregel normalt skall tillämpas synes böra övervägas.

Frågor med speciell anknytning till 4 kap.

95 §. Vid klarare anknytning till båtnadsprincipen i 11 § torde böra övervägas om bärande motiv föreligger att bibehålla bestämmelsen i 95 §.

96 §. Det torde böra övervägas om möjligheter bör införas att uttaga vägavgifter även från i utlåtandet icke särskilt angivna fastigheter (»främmande trafik»). Vid vägförrättning torde det nämligen icke alltid vara möjligt att helt överblicka vilka fastigheter, belägna utanför det område som direkt beröres av vägföretaget som kommer att begagna vägen. Ändring i detta avseende kan uppkomma också genom ändring i fråga om andra enskilda eller allmänna vägar, flottleder, avsättningsorter, industrier m. m.

Möjlighet att upptaga vägavgifter också för annan trafik än skogskörslor — exempelvis grustransporter — torde böra övervägas. Alternativt torde dock behovet av en sådan möjlighet kunna tillgodoses genom ändrade regler om slitageersättning (jfr 9 §).

I fråga om den av motionärerna föreslagna lagändringen anför RLF följande.

Om- och nybyggnadsåtgärder torde numera även beträffande enskilda vägar företagas efter moderna vägtekniska principer, vilket på längre sikt torde leda till bästa ekonomiska resultat. Samtidigt blir emellertid om-

byggnadskostnaderna högre och avskrivningstiden för dessa kostnader längre. Mot denna bakgrund synes nuvarande bestämmelse om fem år mycket kort.

De av motionärerna angivna skälen för att i vissa fall avvakta med ingivande av förrättningsansökan torde ofta ha avgörande betydelse. Riksförbundet har emellertid den uppfattningen, att en ändring av enskilda väglagen, på sätt motionärerna yrkat, generellt sett skulle ge större möjligheter att — vid förrättning enligt enskilda väglagen — på ett mera rättvisande sätt fördela vägstnaderna.

Även *lantmäteristyrelsen* pekar på att en förlängning av tidsperioden medför en bättre anknytning till amorteringstiden för vägen. Styrelsen framhåller också att nyligen tillkommen lagstiftning inom närliggande områden påverkar bedömningen av frågan. *Lagen om gemensamhetsanläggningar* reglerar sålunda frågor av delvis samma karaktär som de vilka uppkommer vid enskild väghållning. I lagen finns bestämmelser vilka gör det möjligt att på ekonomiskt tillfredsställande sätt lösa de frågor som inträder när fastighet anslutes till tidigare befintlig anläggning. Vidare kan lagen tillämpas på vissa vägar inom stadsplan där EVL inte är tillämplig. Detta medför t. ex. att de frågor som har anknytning till motionerna f. n. måste beaktas på helt olika sätt beroende på om de aktualiseras inom stadsplan eller byggnadsplan eller eljest. Att detta är otillfredsställande synes styrelsen givet. En lösning efter samma grundläggande principer finner styrelsen därför vara önskvärd i de bäge fallen.

Stadsförbundet instämmer i motionärernas uppfattning att större utrymme för tillgodoseendet av rättvisa och skälighet kan skapas om man genom en lagändring utbyter den i 2 kap. 9 § EVL föreskrivna femårsperioden mot en tioårsperiod. Styrelsen har därför i och för sig icke något att erinra mot en sådan lagändring. Stadsförbundet framhåller emellertid att man inte torde kunna bortse från att förpliktelser att retroaktivt bidra till vägbyggnadskostnad kan medföra praktiska svårigheter och komplicera förrättningsförfarandet. Övriga förutsättningar för en sådan retroaktiv betalningsskyldighet är dock restriktivt angivna i lagrummet varför man enligt förbundet inte lär kunna befara några orimliga konsekvenser för berörd fastighet.

Utskottet

Om befintlig väg är av synnerlig vikt för ändamålsenligt brukande av fastighet, till vilken vägen inte hör, skall enligt en föreskrift i EVL rätt att begagna vägen upplåtas för fastigheten. En förutsättning härför är att märkligt men inte därigenom tillskyndas fastighet på vars mark vägen är belägen eller någon som enligt medgivande äger nyttja vägen. I fall då sådan rätt upplåtes kan ägaren till den förstnämnda fastigheten komma att förpliktas

att ersätta skälig del av värdet av det utförda vägbyggnadsföretaget. Skyldighet att bidra till vägbyggnadskostnad kan dock komma i fråga endast om särskild anledning föreligger därtill och upplåtelsen anses medföra ett arbete, som under de sist förflutna fem åren nedlagts å vägen blivit till synnerlig nytta för fastigheten. En ytterligare förutsättning är att underhållsskyldighet läggs på fastigheten.

Motionärerna hemställer om sådan lagändring att den föreskrivna femårsperioden utbytes mot en tioårsperiod. Till stöd för yrkandet framhåller motionärerna att en ägare av en fastighet kan finna det lämpligt att avvakta utgången av femårsperioden för att på så sätt undgå kostnader som annars skulle ha bedömts som skäliga. Vore perioden längre skulle enligt motionärerna nyttan av anslutningen utan vidare dröjsmål framstå som påtagligare. Rättvisa och billighet skulle därigenom också bättre tillgodoses.

EVL har sedan sin tillkomst år 1939 ändrats i så begränsad omfattning att den alltså gällande i sina ursprungliga huvuddrag. Den senaste tidens utveckling har medfört att förhållandena på vägväsendets område efter hand omgestaltats inte minst beträffande landsbygden och dess tätorter. Såsom lantmäteristyrelsen framhåller har lagen därvid i fråga om detaljutformningen kommit att framstå som i viss mån föråldrad. I en promemoria, vars innehåll ovan återgetts, har styrelsen redovisat sina önskemål om i vilka avseenden EVL bör överses. Bl. a. har styrelsen däri ansett förevarande fråga böra närmare utredas.

Om- och nybyggnadsåtgärder beträffande enskilda vägar företas numera mestadels efter moderna vägtekniska principer, varigenom ombyggnadskostnaderna blir högre och avskrivningstiden längre. Bl. a. mot bakgrund härav synes en förlängning av tidsperioden vara motiverad. Att på grundval av föreliggande utredning ta ställning till frågan om tidsperiodens längd torde dock inte vara möjligt. I likhet med lantmäteristyrelsen och även Stadsförbundet anser emellertid utskottet EVL vara i behov av en mera allmän översyn bl. a. för att nå en samordning med sådan ny angränsande lagstiftning som exempelvis lagen om gemensamhetsanläggningar. Vid sådant förhållande torde tillräcklig anledning inte föreligga att verkställa en särskild utredning av den av motionärerna väckta frågan utan bör därmed anstå tills en dylik allmän översyn kommer till stånd. Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t inom en relativt nära framtid kommer att föranställa om denna översyn.

Vad utskottet anfört torde böra ges Kungl. Maj:t till känna.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 72 och II: 98 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 13 april 1967

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Alexanderson*, Göran Karlsson*,
Svante Kristiansson, Erik Jansson, Åkesson, fru Landberg och herr Fälldin*;
från andra kammaren: herrar Johansson i Torp, Grebäck, Hedin,
Svenning, Sundelin, fröken Anderson i Lerum och herr From.

---

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering